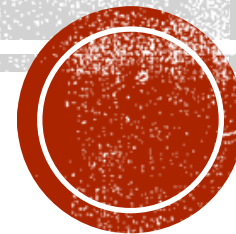


TUDOMÁNYOS MEGJELENÉSEK, SAJTÓBAN MEGJELENT ÍRÁSOK ÉS INTERJÚK



VÁLOGATOTT TUDOMÁNYOS PUBLIKÁCIÓK

<https://independent.academia.edu/SaraWagner16>



WAGNER SÁRA (2025): A BEATKORSZAK UTÁN: DILEMMÁK ÉS VITÁK A POPULÁRIS ZENE STÁTUSZÁRÓL A HETVENES–NYOLCVANAS ÉVEKBEN. ZEMPLÉNI MÚZSA (MEGJELENÉS ALATT.)

„Magyarországon a popzene sokáig mostohagyereknek számított a művészetek testvériségében” – fogalmazott Sebők János popzenei újságíró az 1981-ben megjelenő Rock évkönyvben, amely kötet visszatekintett a magyarországi rock történetére. Ez a kijelentés többek között arra utal, hogy a hetvenes évek elején a beat szocialista kultúrában betöltött társadalmi és kulturális szerepének keresése, értékének meghatározási kísérlete zajlott. Szociológusok, filozófusok és más értelmiségiek is foglalkoztak a beat státuszával, amely átszivárgott az ifjúsági sajtóban megjelenő popzenéről szóló írásokba is. A populáris zene „mostoha” helyzetére reagált 1969-ban például a Népszabadság cikke, amely kiválóan összegezte a fő kérdést: „Zene-e a beat vagy társadalmi kérdés”. Ezt a beatról szóló korabeli diskurzust beatvitaként tartja számon a hazai populáriszene-kutatás, amely vitának egyik fő médiuma a sajtó volt. Éppen ezért jogos megállapítás, hogy a hatvanas évek végétől a beat meghatározásának és a kultúrpolitikai célokhoz passzoló szabályrendszerének kiforratlanságát, majd a hetvenes évek végéről való megerősödését az írott sajtó kiválóan szemlélteti. A hasábokon zajló viták egyrésztől visszatükrözik a beat kulturális és társadalmi értékének képlékenységet. Másrésztől a beat nyilvánosságát irányító intézmények szerepének ellentmondásosságát és változását kísérik, különös tekintettel a populáris zene fő intézményének, a hanglemezkiadásnak a kapitalista szemléletű átalakulását.

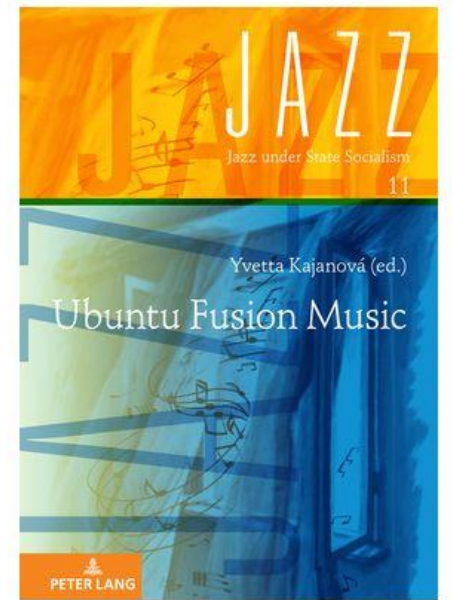
- A folyóirat legközelebbi lapszáma itt lesz elérhető: <https://zemplenimuzsa.hu/lapszamok/>



WAGNER SÁRA (2024): ROCK-JAZZ AND PROGRESSIVE
ROCK IN HUNGARY: FUSION IN THE EARLY SEVENTIES.
IN *UBUNTU FUSION MUSIC*. YVETTA KAJANOVA
(SZERK.). LAUSSANNE: PETER LANG, 120–150.

During the early seventies, fusion style became the defining part of the musical realm of socialist Hungary. Its emergence was mainly linked to the Syrius band and for generations fundamentally reshaped the soundscape of Hungarian jazz and popular music. The complexity of the band's music, the newness in the instrumentation, the pervasive radiance of the lyrics and its storytelling methods had a far-reaching impact on the cultural imagination of socialism. The cultic status of Syrius was reinforced by their one-year trip to Australia and the 1971 release of *Devil's Masquerade* in Melbourne. Their first (unofficial) concept album and the very first Hungarian concept album, *Széttört álmok* [Shattered Dreams, 1970], sought to articulate generational patterns shaping the era's 'structure of feeling'. In this paper, I will attempt to reconstruct the socialist features of early fusion in Hungary. In doing so, I will rely on more than one approach. On the one hand, I will be arguing about the subcultural nature of early Hungarian fusion and the role of occidentalism in Syrius's active years. On the other hand, I will explore the appearance of progressive rock and jazz-rock elements, with a special focus on *Széttört álmok*'s lyrics, which, in the early seventies, presented an alternative reality.

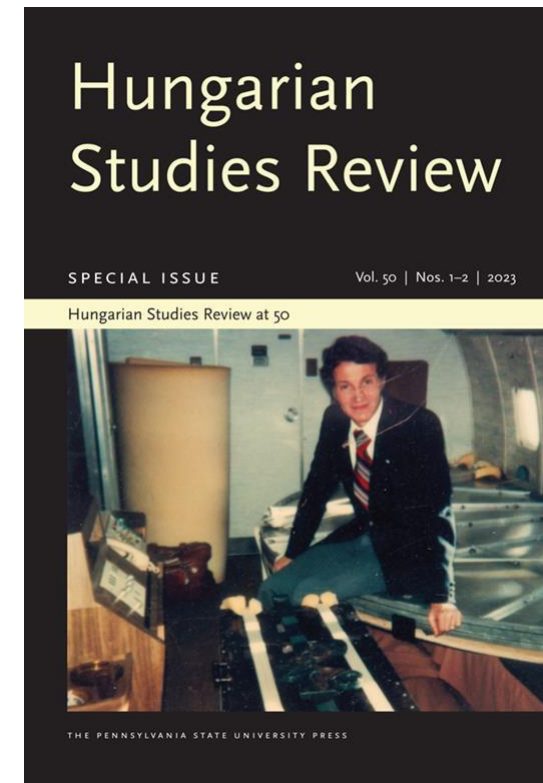
- Keywords: Hungary, socialism, rock-jazz, progressive rock, cultural transfer
- A megjelent kötet: <https://www.peterlang.com/document/1459465>



WAGNER SÁRA (2023): ÁDÁM HAVAS. THE GENESIS AND STRUCTURE OF THE HUNGARIAN JAZZ DIASPORA. LONDON, NEW YORK: ROUTLEDGE, 2022. REVIEW. *HUNGARIAN STUDIES* REVIEW 50(1-2).

Ádám Havas's recently published book invites a number of important questions about the cultural, ethnic, and social history of the so-called Hungarian jazz diaspora and about the very definition of jazz itself. How many meanings does jazz have? Who has the right to describe it? Issues like these motivate Havas's discussions of the social circumstances in which Hungarian jazz music was (re)invented and lead the author to insist that "the future of an effective jazz historiography must include detailed micro-histories" (3). Accordingly, *The Genesis and Structure of the Hungarian Jazz Diaspora* largely consists of two case studies on the Hungarian jazz scenes of the twenty-first century in which the author analyzes the aesthetic contrasts between what he identifies as "mainstream" and "free" jazz networks.

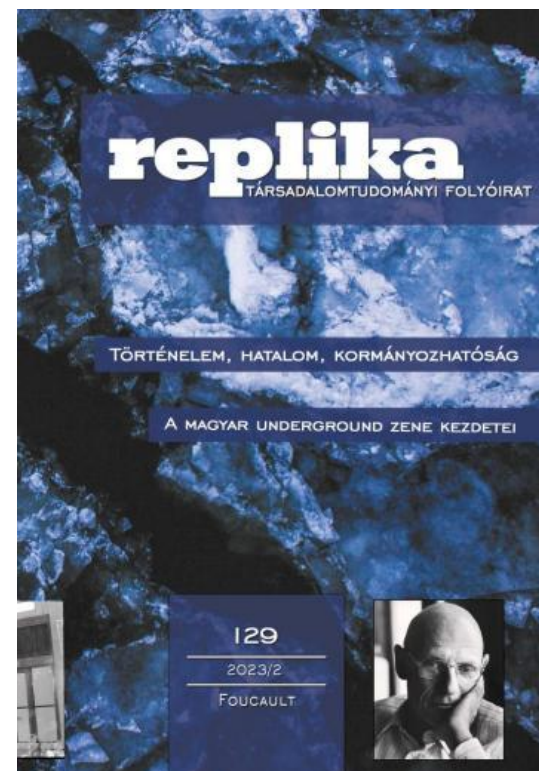
- A kritika itt található: <https://scholarlypublishingcollective.org/psup/hungarian-studies/article-abstract/50/1-2/249/384078/Adam-Havas-The-Genesis-and-Structure-of-the?redirectedFrom=fulltext>



WAGNER SÁRA (2023): A KÁDÁR-KORI ZENEI UNDERGROUND MEGSZÜLETÉSE AZ IFJÚSÁGI SAJTÓBAN (1969–1971) *REPLIKA* 129: 191–217.

Az underground terminus a hatvanas évek végén jelent meg az államszocialista kulturális sajtóban, és a hetvenes évek elejétől vált a magyar zene jelzőjévé az ifjúsági sajtóban. Ez a kifejezés a progresszív rock stílusával, a nyugati ellenkultúrával és a hippimozgalommal is összefüggésben állt. Azonban a korabeli magyar zenei underground recepciójában a politikai és társadalmi vonatkozás nem jelent meg. Az alkotói és befogadói magatartás, az esztétika és a zenei tudás kérdései domináltak. Az ifjúsági sajtó az underground szót zenei vonatkozásban használta, és a korabeli zeneszociológiai írásokban is hangsúlyt kapó irányelveknek megfelelően alakította ki a fogalom jelentését. A következő tanulmány a magyar underground zenei recepcióját vizsgálja az 1969 és 1973 közötti időszakban, amikor is egymással összefüggő paradigmaváltások követték egymást nemcsak az ifjúsági kultúrában és a zenei életben, de a kultúrpolitikában és a tudományban is. Ez a változás pedig megnyilvánult a kulturális sajtódiskurzusban. Az írás feltárja azt a kulturális sajtóban publikált, korabeli zeneszociológiai írásokon is átütő művelődéspolitikai és zenetörténeti kontextust, amelyben a kifejezés megjelent, és amely meghatározhatta a köré épülő zenei-esztétikai jelentésmezőt. Bemutatja a terminus korai használatát, a hozzá kötődő kulturális konnotációkat és a Kádár- kori zenei underground keletkezéstörténetét. A teljesség igényével a hetvenes évek fordulójának ifjúsági sajtójában azokat a forrásokat vizsgálja, amelyekben a kifejezés megjelent.

- Kulcsszavak: underground, progresszív rock, ifjúsági kultúra, ifjúsági sajtó, sajtódiskurzus
- A cikk itt elérhető: https://real.mtak.hu/182008/1/replika_129-10_Wagner.pdf



WAGNER SÁRA (2023): A MODERN ZENÉSZ ISMÉRVE: RÁDULY MIHÁLY RECEPCIÓJA
(1970–1973). IN *CIGÁNY ZENE, ZENÉSZ CIGÁNY ALAKVÁLTOZÁSAI*. HAJNÁCZKY
TAMÁS (SZERK.). BUDAPEST: GONDOLAT, 408–439.

A CIGÁNYZENE
ÉS A ZENÉSZ CIGÁNY
ALAKVÁLTOZÁSAI

Történelmi, társadalmi és kulturális
metszetek a 19–20. századból



Szerkesztette
Hajnáczy Tamás

Gondolat

Ráduly Mihály neve 1968-tól tűnik fel rendszeresen a magyar sajtóban. A zenész 1970 és 1972 között az európai jazz élet olyan meghatározó eseményein lépett fel, mint a Montreux Jazz Festival (1970-ben a Pege Quartettel, 1972-ben a Magyar Rádió Szextettel), a International Jazz Festival Praha (1970-ben és 1972-ben az All Stars Big Band tagjaként), a Warsaw Jazz Jamboree (1970) vagy a San Sebastianban megrendezésre kerülő jazzfesztivál (1972-ben a Szabados Quintettel). 1971-ben a Sirius együttesel Ausztrália legnagyobb fesztiváljain játszott (Myponga Festival, The Fairlight Blues and Heavy Music Festival, Aquarius Festival, Odyssey Festival). Rádulyt 1970-ben az Ifjúsági Magazin „Szuperegyüttes” szavazásán a szakma a legjobb hazai fúvósnek választotta. Három legnagyobb sikerének tekinthető, hogy 1) Montreux-ben a Pege Quartet tagjaként a legjobb szólista díjával elnyerte a bostoni Berklee College of Music ösztöndíját; 2) 1971-ben Ausztráliában kiadták a Sirius Devil’s Masquerade című lemezét; 3) 1972-ben a San Sebastian’s Jazz Festival free jazz kategóriájában a Szabados Quintettel első helyezést ért el. 1970-ben a Hungarotonnál jelent meg a Pege Trioval a Montreux Inventions. 1978-ban New Yorkban jelent meg a Bright Sun, amelyen Ráduly mellett többek között Szalay Erzsébet, Bruce Samuels, John Loehrke, Jeff Williams és Robert Casél szerepel. Ebben az időszakban volt aktív a Speed Limit formáció, amelyben Ráduly a nemzetközi fúziós zene ismert és elismert zenészeivel játszott. Lemezük a változó kulturális helyzet miatt nem jelent meg. Évtizedekkel később, 2001-ben adták ki itthon Napkelte alkonyatkor című szerzői lemezét. 1973-tól egészen a kétezres évek végéig New Yorkban élt. A Gonda János által alapított Magyar Jazz Szövetség 30. jubileumi közgyűlésén neki ítélte 2020-ban a Szabó Gábor-díjat, amely a hazai jazz szakmai előadói és zeneszerzői életműdíja. A tanulmány Ráduly hetvenes évek eleji recepcióját tárja fel a korabeli jazz kettős színterének kontextusában.

- A kötet elérhető: <https://www.szaktars.hu/gondolat/view/hajnaczky-tamas-a-ciganyzene-es-a-zenesz-cigany-alakvaltozasai-tortenelmi-tarsadalmi-es-kulturalis-metszetek-a-1920-szazadbol-2023>



Wagner Sára

A Syrius-mítosz töredékei és megközelítési kísérletei

Bevezetés

Sajnos mind a két banda, a Syrius és a Rákfogó is befejezetlen maradt. Nekem egyáltalán nem szívügyem ez a jelenlegi retró-világ, sem az, hogy a Syriusból egyfajta mítosz lett, és én mint-ha ki lennék állítva egy panoptikumba. Mikor visszajöttem, egy újságíró az interjú közben felkiáltott:

– Te egy legenda vagy!

– Én? Én nem, Botond meg Búvár Kund, ők a legendák – válaszoltam.

De azóta egypárszor így mutatkoztam be: – Szervusz, Ráduly Mihály, nyugdíjas pincér és legenda.¹

A magyar populáris zene történetének az egyik, ha nem a legfontosabb mítosza a Syrius együttesé (1970–1973).² Az elbeszélő zenetörténeti fejezetek, általánosságban véve, helyszínekről, műfajokról, forradalmakról, toplistás vagy kiadatlan lemezekről, botrányokról, gyilkosságokról, öngyilkosságokról is szólhatnak – a

¹ Halper László, *Zenéslegendák II. Legendás zenészek történetei az Új Rákfogótól a Kis Rákfogóig* (Budapest: Frokk, 2014), 120.

² A Syrius klasszikus felállása 1970 januárjában adta első nyilvános koncertjét, az utolsót pedig 1973. augusztus 29-én. Tagok: Orszáczky Miklós „Jackie” (ének, basszusgitár, zeneszerző), Ráduly Mihály (szaxofon, fuvola), Pataki László (zeneszerző, billentyűs), Veszelinov András (dobos) és a Syrius alapítója, Baronits Zsolt (szaxofon).

WAGNER SÁRA (2020): A SYRIUS-NARRATÍVA TÖREDÉKEI: FORRÁSOK, TÖRTÉNETÍRÁS ÉS MÍTOSZ. IN *A MAGYAR POPULÁRIS ZENE TÖRTÉNETE(I): FORRÁSOK, MÓDSZEREK, MEGKÖZELÍTÉSEK*. IGNÁCZ ÁDÁM (SZERK.). BUDAPEST: RÓZSAVÖLGYI ÉS TÁRSA, 369–412.



- A kötet adatai: <https://m2.mtmt.hu/api/publication/31659021>
- A tanulmány itt érhető el: https://www.academia.edu/44967847/A_Syrius_narrat%C3%ADva_t%C3%B6red%C3%A9kei_forr%C3%A1sok_t%C3%B6rt%C3%A9net%C3%ADr%C3%A1s_%C3%A9s_m%C3%ADtosz

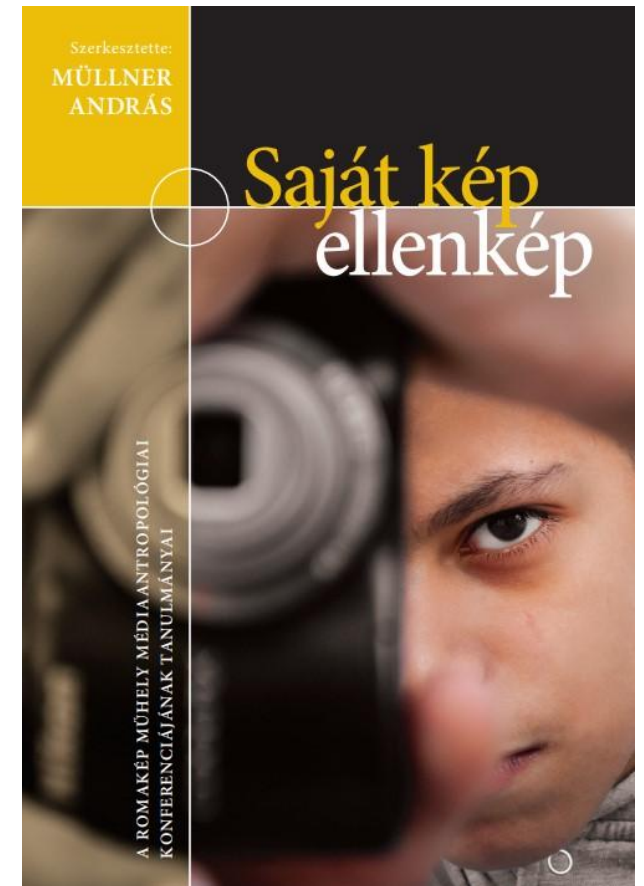


WAGNER SÁRA (2017): ÖSSZHANGBAN A ZENÉVEL: A SNÉTBERGER ZENEI TEHETSÉG KÖZPONT NARRATÍVÁI. IN A. MÜLLNER: SAJÁT KÉP – ELLENKÉP : A ROMAKÉP MŰHELY MÉDIAANTROPOLÓGIAI KONFERENCIÁJÁNAK TANULMÁNYAI.

A központ története a világszerte elismert, a felsőörsi tehetség központ alapítójának, a Berlinben élő Snétberger Ferenc történetével kezdődik, mely összefonódik az intézmény működését segítő lelkes munkatársak, tanárok és diákok személyes történeteivel is. A nyilvánosság – gyakorlatilag a kívülállók – központról alkotott képét meghatározó médiamegjelenéseket érdemes megkülönböztetni egymástól, és külön figyelmet szentelni azokra, melyek a központ történetének részeit beszélik el – ilyenek kiemelten a központ tagjaival készített interjúk. A központról szóló és a központ által közvetített narratívák határozzák meg az intézmény reprezentációját, s e két narratívacsoport együttesen válik a központ mediatizált térben olvasható folytatásos történetévé. Számomra a legizgalmasabb azon fejlődéstörténetek feltárásának lehetősége, melyekben láthatóvá válik, hogy mit is jelent és mit is ad ez a hely a hátrányos helyzetű fiataloknak, hogyan változnak és fejlődnek az évek során, hogyan szoknak hozzá a többségük számára addig ismeretlen elvárásokhoz, vagy hogyan tanulnak meg reális célokat kitűzni: hogyan válnak hivatásos zenésszé.

- A tanulmány itt érhető el:

https://www.academia.edu/38556584/%C3%96sszhangban_a_zen%C3%A9vel_A_Sn%C3%A9tberger_Zenei_Tehets%C3%A9g_K%C3%B6zpont_narrat%C3%ADv%C3%A1i



VÁLOGATOTT CIKKEK ÉS INTERJÚK

<https://sites.google.com/view/sarawagner/publik%C3%A1ci%C3%B3/szakmai>



- "A sokféleség sokféleséget szül": Kreatív kórusélet a mai Magyarországon (Revizor, 2024)
- Pálcák királyai: A karmestermítosz a moziban (Revizor, 2024)
- Merre forog a lemez? Beszédes epizód a populáris zene és a szocializmus közös történetéből (Kultúra.hu, 2023)
- Musica Ricercata: Ligeti és az új zenei nyelv keresése (Kultúra.hu, 2023)
- Az első Bartók-összkiadás, Fischer Annie és a művészlemez-termelés (Kultúra.hu, 2023)
- Mindnyájunk legfontosabb katarzisa (Liszt Ünnepi Magazin, Müpa, 2022)
- A szabadság útja a szocializmusból: Siess haza, vár a mama (Qubit, 2022)
- „Liszt Ferenc zenei fantáziája határtalan volt” Interjú Ránki Dezsővel (Fidelio, 2019)
- Nagy regények és zene: a kamara.hu története (Papageno, 2018)
- Kamara.hu „*Közülünk mindenki csak ember, csak egy kísérlet, útbanlevés.*” (Papageno, 2018)
- Interjú Simon Izabellával: „A zene alapvető törvényszerűségei időtlenek” (Papageno, 2018)
- Interjú Várjon Dénessel: „A népszerűség és a minőség nem egymást kizáró fogalmak” (Papageno, 2018)
- Interjú Frankl Péterrel: „Imádok fiatalokkal koncertezni” (Papageno, 2018)
- A teljes lista és a szövegek itt érhetőek el:
<https://sites.google.com/view/sarawagner/publik%C3%A1ci%C3%B3/szakmai>

